

at indrømme det, og Intet skulde være mig kjærere, end om det Udvalg, som jeg formoder, at Thinget vil nedsette, i sin Indstilling vilde foreslaae disse Procenter nedsatte. Det forekommer ogsaa mig, at det er for meget, især da vi høre, at Justitsministeren udsteder Bevillinger, som kun tilstaae et mindre Procentantal, og da der dog har været flere, som ere gaaede ind herpaa, kan man vel heraf slutte, at man uden Fare for at hindre Sagens Fremme kan nedsette denne Præmie for Bidelcommissbesidderne.

Naar Justitsministeren til Slutningen har meent, at § 7 var aldeles utilraadelig, fordi navnlig Embedsmændene neppe kunde have nogen Indsigt i, hvad Gaardene vare værd, forekommer det mig dog for det Første, at disse Embedsmænd maae have nogen Indsigt i, hvad Gaardene ere værd, men dernæst bliver der ikke blot Spørgsmaal om, hvad Indsigt de selv have, da der i § 2 er givet en Regel, som maa følges, nemlig at man skal capitalisere de sidste 20 Aars Gjennemsnitsindtægter. Naar man holder sig hertil, og man tillige føier til — saaledes som jeg for min Deel agter at fremme for —, at disse Mænd kun maae sælge til Brugerne, deres Sønner og Evtiger sønner, da troer jeg virkelig ikke, at der vil være Fare for Staten ved at see dette Gods overgaae til Selveiendom. Jeg indrømmer, at Justitsministeren maastee kan have mere Indsigt end disse Embedsmænd; men jeg kan dog ikke ret see, hvorfor Justitsministeren egentlig skulde have en meget dybere Indsigt i disse Eiendommers Værdi end selve de Mænd, der leve og færdes paa dem og have med dem at gjøre. Jeg gaaer ogsaa ud fra, at man maa forudsætte, at Størstedelen af disse Mænd ere redegelige Mænd, som ikke ville benytte deres offentlige Stilling til i nogen Maade at berige sig selv. Jeg skal endnu tillade mig den Bemærkning, at det forholder sig rigtigt, hvad Justitsministeren har sagt, at, naar der i § 7 er henvist til § 2 angaaende Justitsministeriet, da kan dette ikke gjælde om alle de offentlige Stiftelser, som her ere omtalte. Da jeg ned-

skrev denne §, skete det deels i stor Skyndsomhed for at faae Forslaget hurtigt frem, og deels troede jeg, at det efter Ordene „ovrigt i Henshold til de i foregaaende §§ 2, 3, 5 og 6 indeholdte Bestemmelser“ ligesvem var givet, at forsaavidt angik Kirker og andre Stiftelser maatte de naturligviis høre under de vedkommende Ministerier, under hvilke de forøvrigt sortere. Men dette kan jo meget let, hvis Thinget vil gaae ind paa Lovforslaget, ændres ved en Redaction.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Min høitagtede Collega har udtalt de væsentligste Indvendinger, som jeg kunde have imod Lovforslaget, og det især mod den Deel, der er sat i Spidsen af samme, og som nærmest vedkommer denne Minister. Jeg skal heller ikke indlade mig paa Sagen med Hensyn dertil; men der er nogle Interesser, der ville blive stærkt berørte af Lovudkastet, der nærmere høre ind under de af mig bestyrede Ministerier; og med Hensyn dertil bør jeg altsaa udtale mig. Det Første, jeg maa udtale, er, at jeg troer, at alle Fæstere paa de Godser, hvorom der her er Spørgsmaal, ville blive skadelidende ved det her foreliggende Lovforslag; det er Noget, der følger af hele Fæsteindretningens Natur, og det har bestandig faaet Understøttelse fra Lovgivningens og Regjeringens Side, at en Fæstegaard i Almindelighed gaaer over fra Fader til Søn, og at man paa ingen Maade skal begunstige, at en Fæstegaard gaaer over til Andre. Især er det vist, at det paa Lehnens og Stamhusens Godser saavel som paa de offentlige Stiftelsers Godser er en i Forholdenes Natur begrundet Forventning af Bønderne at faae Gaardene efter deres Forældre, Noget, der meget sjældent har slaaet feil, og som gjør, at Bondestanden paa disse Godser i Almindelighed befinder sig overmaade vel. Er der enkelte Godser, hvor de befinde sig mindre vel, saa er det, fordi de ere blevne altfor lempeligt behandlede, saa at der har været altfor liden Spore for dem til Virksomhed og Selvstændighed.